

Handläggare
Mikael Josephson
Telefon: 08-508 09 035**Till**
Norrmalms stadsdelsnämnd
2016-06-16

Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad – Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Johanna Engman
stadsdelsdirektörSusanna Halldin
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsdelsnämnderna ska tillhandahålla boende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar samt för barn och ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd. Utöver det så ska nämnderna erbjuda boende, praktiskt stöd, initialt ekonomiskt bistånd och initial samhällsintroduktion till nyanlända flyktingar som kommer till staden enligt överenskommelse om mottagning från anläggningsboende.

I remissen klargörs processen för arbetet med att ta fram boendelösningar för de nyanlända vuxna och familjer som staden enligt den nya bostättningslagen ska ta emot. Samtidigt ska platser för ensamkommande barn utökas på såväl boenden för asylsökande barn och boenden för barn som fått permanent uppehållstillstånd. I remissen föreslås också en fördelning av de statliga medel som tilldelats Stockholm med anledning av flyktingsituationen samt fördelning av den höjda generalschablonen för nyanlända.

Förvaltningen ser positivt på remissen vilken initierar ett helhetsgrepp på väsentliga områden. Färdigställandet av boenden är ytters angeläget och när det gäller ensamkommande barn ser förvaltningen det som viktigt att boendena tillhandahålls av staden så att kvaliteten på dessa kan säkerställas. Ett annat högt prioriterat område är barnens och ungdomarnas skolgång. Stadsbidragen och justeringen av nämndens budget utgör en förutsättning.

Bakgrund

En remiss från kommunstyrelsen angående Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till den 22 augusti 2016.

Sedan sommaren 2015 har antalet flyktingar som söker sig till Sverige och Stockholm ökat kraftigt. I remissen klargörs processen för arbetet med att ta fram boendelösningar för de nyanlända vuxna och familjer som staden enligt den nya bostättningslagen (2016:38) ska ta emot. Samtidigt ska platser för ensamkommande barn utökas på såväl boenden för asylsökande barn och boenden för barn som fått permanent uppehållstillstånd. I remissen föreslås också en fördelning av de statliga medel som tilldelats Stockholms stad med anledning av flyktingsituationen samt fördelning av den höjda generalschablonen för nyanlända. Inriktning och tidsplan för den översyn som ska genomföras av stadens samlade organisation, process och resursfördelning samt uppföljning av flyktingmottagandet beskrivs och föreslås godkännas. I remissen uppmanas också stadens nämnder till att initiera och intensifiera utvecklingsarbeten. Detta för att säkerställa att flyktingar som kommer till Stockholm ges möjligheter att etablera sig genom goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service.

Ärendet

Asylsökande

I staden befinner sig enligt Migrationsverkets statistik den 1 mars 2016, 1 121 asylsökande personer som bor på migrationsverkets asylboenden (ABO) i Farsta, 5 087 asylsökande personer som bor i eget boende (EBO), oftast inneboende hos släkt eller vänner samt 1 903 personer i övrigt boende varav 1 892 är ensamkommande asylsökande barn placerade av socialtjänsten. En annan grupp som också befinner sig i staden är ett okänt antal personer som ännu inte sökt asyl eller fått avslag på sin asylansökan. Staden har det yttersta ansvaret för den gruppen enligt socialtjänstlagen och kan vid behov bevilja akut nödbistånd.

Ensamkommande barn

När ett ensamkommande barn kommer till Sverige och ger sig till känna för någon myndighet ska en social utredning inledas. (se riktlinjer för ensamkommande barn Stockholms stad 2012). Ett beslut fattas om placering på tillfälligt boende tills Migrationsverket kan anvisa en kommun för barnet. I Stockholm ligger ansvaret för utredning och placering på stadens socialjour. Barn under 14 år placeras i första hand i jourhem och barn över 14 i gruppboende.

Den 21 mars 2016 hade enbart 42 barn placerats på de ankomstboenden som socialnämnden driver. Det tar cirka tre dagar mellan ankomst och Migrationsverkets anvisning. En avsevärd skillnad från hösten 2015 då det som mest i november månad kom 2 045 barn och tog tre till fyra veckor för Migrationsverket att anvisa till kommun.

Asylsökande ensamkommande barn anvisas också till Stockholm från Migrationsverket enligt en fördelning från länsstyrelsen. Ytterligare ett antal barn anvisas dessutom utifrån anknytning till staden.

Antalet barn som sökt asyl i Sverige den senaste tiden har varit lågt i förhållande till den prognos som kom i oktober 2015 och det finns lediga boendeplatser i många kommuner.

En ny modell för anvisning till kommuner av asylsökande ensamkommande barn och unga presenterades av Migrationsverket den 1 april 2016. I den nya modellen ska ensamkommande barn och unga anvisas till alla kommuner utifrån en fastställd andel.

Nyanlända vuxna och familjer som beviljats uppehållstillstånd
För att de nyanlända som enligt den nya bosättningslagen (2016:38) kommer att anvisas till Stockholm, ska ges goda möjligheter att etablera sig, behöver staden skapa goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service. Socialnämnden ansvarar från och med 2015 för det sociala stöd som de anvisade nyanlända är i behov av.

Boende

Ett första led i mottagandet är att tillhandahålla boende. Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS), har en viktig roll i att säkra stadens mottagande av anvisade nyanlända. SHIS är stadens bostadssociala resurs som har uppdraget att tillhandahålla bostäder till personer som av olika sociala skäl inte har tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. För detta ändamål ska AB Stockholmshem överlåta ett antal bostäder till SHIS varje år. AB Stockholmshem står för projektering och uppförande av nya bostäder till SHIS. Boenden kan även bli aktuella på platser där SHIS kan hyra av andra fastighetsägare.

Den nya bosättningslagen (2016:38) från 1 mars 2016 innebär att stadens åtagande när det gäller antalet nyanlända personer som ska beredas boende, ökar kraftigt från 134 personer 2015 till 2 810

personer 2016, vilket innebär ett stort ekonomiskt åtagande samt att stora krav ställs på stadens organisation.

I syfte att säkerställa samordning och genomförande har kommunstyrelsen förstärkt organisationen med en samordningsfunktion. Syftet är främst att säkerställa att det finns mark för att uppföra bostäder och att identifiera andra boendelösningar i enlighet med det behov som identifieras av socialnämnden.

En inventering av möjlig mark för paviljonglösningar har gjorts och ett antal platser har identifierats vilka kan rymma cirka 1 200 lägenheter för cirka 2 300 personer. Ytterligare lägenheter för att lösa boendeförsörjningen för 2 810 personer kan omvandlas inom Micasas bestånd. Hotellboende kan om så krävs lösa akuta behov som uppstår men ska endast ske i undantagsfall. Utöver platser för nyanlända kommer ett antal HVB platser, att behöva tillföras för placeringar av asylsökande ensamkommande barn.

Arbetet med att färdigställa boenden är prioriterat i alla led. För att underlätta beställningar av bostäder för nyanlända så ges socialnämnden i uppdrag i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med SHIS avseende boenden för nyanlända. AB Stockholmshem har genomfört en upphandling av modulhus för boenden till nyanlända.

Berörda nämnder kan för de investeringsutgifter som uppkommer under 2016 i samband med T1, T2 och bokslutet för 2016 söka ersättning för dessa investeringsutgifter ur *Central Medelsreserv: 4*. Kommande års investeringar hanteras i samband med upprättandet av kommunfullmäktiges budget för 2017.

Utbildningslokaler

Utbildningsnämnden har ansökt hos kommunstyrelsen om rätt att under 2016 besluta om paviljongetableringar. Avsikten är att snabbt få fram undervisningslokaler för det ökande antal asylsökande och ensamkommande flyktingbarn. Många av dessa är i grundskole- och gymnasieålder. Nämnden beräknar ett behov om 4 200 nya platser under 2016, varav 2 800 platser för grundskolan och 1 400 platser för gymnasiekolan. Utbyggnaden planeras ske genom paviljonguppställningar i anslutning till befintliga skolor

Fördelning av extra stadsbidrag

Regeringen beslutade i december 2015 om att tilldela totalt 9,8 miljarder kronor som tillfälligt stöd till kommuner och landsting

med anledning av flyktingsituationen. Stödet betalades ut 2015 men ska täcka kostnader som uppstår både 2015 och 2016. Stockholms stad tilldelades 363,6 mnkr. Av dessa kan 335,6 mnkr användas under 2016 (enligt gällande redovisningsregler bokfördes resterande på 2015). Anslaget får användas för bidrag till kommunens hantering av flyktingsituationen för att minska trycket på den kommunala ekonomin.

Medlen för förstärkning till stadsdelsnämnderna, totalt 61 mnkr, fördelas utifrån antalet mottagna ensamkommande barn 2015. För Norrmalms stadsdelsnämnd innebär det 3,3 mnkr.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldre- och socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nämnden ska tillhandahålla boende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar samt för barn och ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd och är anvisade till nämnden. Utöver det så ska nämnden erbjuda boende, praktiskt stöd, initialt ekonomiskt bistånd och initial samhällsintroduktion till nyanlända flyktingar som kommer till staden enligt överenskommelse om mottagning från anläggningsboende.

För att skapa goda förutsättningar för en kvalitativt hållbar organisation med syfte att samla, utveckla och effektivisera handläggning och mottagning av ensamkommande barn beslutade stadsdelsnämnden i december 2015 om en gemensam enhet för Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Den nya enheten tillhör organisatoriskt Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

För närvarande är totalt 370 ungdomar aktuella vid enheten för ensamkommande varav 30 har permanent uppehållstillstånd. (April 2016) Av dessa utgörs 90 % av pojkar. Vanligaste ursprung är Afghanistan samt Eritrea och Somalia. Enheten har fått arbeta mycket med omplaceringar på grund av bristande kvalitet på en stor del av de tillgängliga jourhemmen.

Förvaltningen ser positivt på remissen vilken initierar ett helhetsgrepp på väsentliga områden. Färdigställandet av boenden är ytters angeläget och när det gäller ensamkommande barn ser förvaltningen det som viktigt att boendena tillhandahålls av staden så att kvaliteten på dessa kan säkerställas. Ett annat högt prioriterat område är barnens och ungdomarnas skolgång. Stadsbidragen och justeringen av nämndens budget utgör en förutsättning.

De flyktingar som kommit till Sverige kommer att påverka stadsdelsnämndernas situation både på kort och lång sikt. Det ökade antalet ärenden innebär ökade kostnader i form av försörjningsstöd inklusive hyreskostnader, tolkkostnader och inte minst personalkostnader. Majoriteten av flyktingarna kommer att ha fortsatt behov av vägledning och ekonomiskt stöd under lång tid.

Bilaga

Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad – Remiss från kommunstyrelsen